

Szék - a Vakok Intézetéből

Bútorgyűjtemény

Leltári szám:	89.602.1
Alkotó:	Lajta, Béla (1873 - 1920) / tervező Malomsoky, József / kivitelező Sipos, Henrik / kivitelező
Készítés ideje:	1908 KÖRÜL
Készítés helye:	Budapest
Anyag:	bükkfa
Technika:	esztergályozott; vésett díszítés
Méretek:	szélesség: 44,5 cm mélység: 45 cm magasság: 90 cm

Lajta Béla művészetének első korszakát a lechneri motívumok határozták meg, a szirmai kastély, a zentai tűzoltószertár, vagy a **Bárd Zeneműbolt** berendezése tükrözi ezt a hatást.

A **Vakok Intézetét** (Budapest, XIV. Mexikói út 60.) azonban már más felfogásban tervezte Lajta. A századfordulón – nem utolsósorban a finn „új művészet” hatására – az érdeklődés előtérbe kerültek a népi kultúra tárgyai és díszítőmotívumai. Lajta is népi bútorformák, szerkezetek és díszítmények felé fordult.

Az 1905–1908 között épült Vakok Intézete berendezését is az építész tervezte. A bútorok nagy része elpusztult – néhány szék kivételével. Ezek egyikét az Iparművészeti Múzeum, egy másik darabot a Budapesti Történeti Múzeum Kiscelli Múzeuma őriz. A két bemutatott darab azt mutatja, hogy a székek többféle anyagból, eltérő díszítéssel készültek – feltehetően az épület különböző helyiségeiben helyezték el őket.

Az egyszerű, alul gyűrűsen esztergályozott, felül hasábos lábakon álló, ácsolt szerkezetű széktípus háttámlája enyhén ívelt oldalú, háromszögben záródik, melyet vésett madáralak díszít. Az egyszerű vonalakkal rajzolt, stilizált madár körvonalait világos anyaggal töltötték ki a minta így élesen kirajzolódott a sötét alapon. E rajzok egy részét A Ház< Vi> közölte 1908-as, első évfolyamában. A szék lábain és a háttámla szélén az erdélyi kopjafákat idéző, vésett motívumok tűnnek fel.

Az Iparművészeti Múzeum széke hársfából készült, egyszerű „deszkából” szerkesztett, a véset a háttámla anyagába került. A Kiscelli Múzeumban őrzött darab azonban tölgyfából készült, a háttámlán bükkfa alapon tölgyfa furnérral készült a díszített mező.

Lajta több épületén és grafikáin is alkalmazta a népi motívumokat. 1910 körül azonban művészete már új irányba fordult, s a modern építészet és bútortervezés egyik előfutára lett.

Irodalom

- *Craft & Design. Irányok, utak a kortárs magyar iparművészetben.* Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége, Budapest, 2010. - I. 79.
- Somogyi Zsolt: *A magyar szecesszió bútorművészete.* Corvina Kiadó, Budapest, 2009. - Nr. 97.

